

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 08 Haziran 2021
Sayı: 1784

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sağlık Hizmetleri Temel Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
gerekçesi ile birlikte ektedir.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 26/5/2021

S. Kadir

Av. Saliha Sera Kadıgil Sütü

İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği - Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Tarih:	09 Haziran 2021
Esas No:	2/3659

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
08 Haziran 2021
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
08 Haziran 2021
No. 826239
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

Covid-19 salgını ile derinleşen toplumsal yoksulluktan en fazla kadınların ve çocukların etkilendiği bilinmektedir. UNWOMEN, salgının başlangıcında, özellikle yoksul kadınların ve kız çocuklarının sayılarının artacağını öngörmüş ve devletleri gerekli tedbirleri almaya çağırıştır. Ne yazık ki çok az devlet çağrıya yanıt vermiştir.

Derin Yoksulluk Ağı isimli sivil toplum kuruluşunun yayımladığı “Pandemi Döneminde Derin Yoksulluk ve Haklara Erişim Araştırması” raporunda, Türkiye’de tek göz odalı evde 7-8 kişi yaşayanların, geçimini günlük işlerle sağlayanların, evinde suyu akmayanların, sağlıklı ve dengeli beslenmek bir yana karnını doyuramayanların, televizyonu, tableti, interneti olmayanların; derin yoksulluk yaşayanların sürdürülemez koşulları ortaya koymaktadır. Raporda dikkat çeken tespitlerden biri de, kadınlara pandemi döneminde anılan STK ya da başka destekler olmadan düzenli bir şekilde hijyenik pede ne kadar erişebildikleri sorulduğunda %82’sinin pede erişemediği, yalnızca %18’inin destekler olmadan pede erişebildiği yanıtının alınmasıdır.

Oysa Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) regl hakkında doğru ve yararlı bilgiye erişim, regl hijyeni malzemelerine erişim, malzemelerin değişimi için gizlilik sağlayacak tesislere erişim, su ve sabuna erişimin garanti altına alınması gerektiğini ifade etmektedir.

Kadın örgütlerinin on yıllardır yürüttükleri başarılı kampanyalar sonucunda; dünyada bu konuda bir farkındalık gelişmiş, pek çok ülke kadınlar lehine olumlu adımlar atmıştır.

İskoçya hükümeti, öğrenim çağındaki genç kızların regl döneminde kullandığı hijyen ürünlerini karşılama kararı almıştır. Her ay 395 bin öğrenciye okullarda ve eğitim kurumlarında bedava hijyen ürünü dağıtan İskoçya böylelikle dünyada bir ilke imza atmıştır. İskoçya’da daha sonra parlamento oybirliğiyle tüm kadınlara yönelik regl dönemi ürünlerinin ücretsiz olmasına izin veren yasayı onaylamış ve bu alanda da dünyada bir ilki gerçekleştirmiştir.

Yeni Zelanda’da ise hükümet, söz konusu ürünlerin “lüks” olmadığını belirterek, ped ve tampon almaya gücü yetmediği için dokuz ile 18 yaş arasında 95 bin öğrencinin regl döneminde okula gidemediğini belirtmiş, 15 ilde başlattığı pilot uygulamanın ardından, Şubat 2021 itibarıyla kız öğrencilerin ped ihtiyaçlarının karşılanacağını duyurmuştur.

Sri Lanka’da ise, menstrüasyon dönemi geçiren 4.2 milyon kişinin sadece yüzde 30’u hijyen ürünlerine erişim sağlayabilmekte iken, pandeminin ortaya çıkışıyla birlikte bu malzemelere erişim sağlayabilen kişi sayısı daha da azalmıştır. Ocak 2021’de Sri Lanka da kırsal kesimdeki 800 bin kız öğrenciye ücretsiz ped ve tampon sağlanacağını açıklamıştır.

Son olarak, Fransa’da 6 bin 500’den fazla üniversite öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirilen bir araştırma, her üç kadından birinin regl dönemini geçirmeye yeterli miktarda hijyen ürününü karşılayabilmeleri için mali desteğe ihtiyaç duyduğunu, kadınların %13’ünün tampon veya ped alabilmek için başka bir temel ihtiyacından fedakarlık yapmak zorunda kaldığını ortaya koymuştur. Bu veriler üzerine Fransa’da Yüksek Öğretim Bakanı Frédérique Vidal, üniversite öğrencilerine; kampüs ve öğrenci yurtlarına yerleştirilecek otomatlarla ücretsiz tampon ve ped dağıtımına başlanacağını açıklamıştır.

Görüldüğü gibi, hijyenik pedlere ve tamponlara erişim sıkıntısı kız çocukların ve kadınların eğitim başta olmak üzere günlük hayatını derinden etkileyen bir faktör olarak dünyanın çeşitli ülkelerinde kabul edilmektedir. Özellikle yoksul bölgelerde regl dönemleriyle başa çıkmakta zorlanan çocuklar ve kadınlar, okulu ya da işi aksatmak zorunda kalmakta, en temel ihtiyaçlardan biri olan bu ürünleri alacak imkânı bulamayanlar, bu eksikliği tuvalet kâğıdı, gazete ya da eski kumaş parçalarıyla gidermeye çalışmakta ve çeşitli hastalıklarla yüz yüze kalmaktadırlar.

Öğrenim çağındaki çocuk ve gençlerden bazılarının menstrüasyon döneminde maddi koşullar nedeniyle hijyenik ürünlere erişim sağlayamamaları nedeniyle eğitimlerinde devamsızlık yapmaları, kız çocuklarının eğitimde öncelikli ve kırılgan kesim olduğu gerçeğiyle birlikte değerlendirildiğinde konunun önemi daha iyi anlaşılmaktadır. Kadınların, doğal bir vücut fonksiyonu nedeniyle eğitim hakkından yararlanamaması eşitliğe aykırıdır. Menstrüasyon dönemine yönelik hijyen ürünlerine erişememe ve bu nedenle hastalıklara maruz kalma Anayasa'da sosyal haklar arasında sayılan sağlık hakkının da ihlali anlamına gelmektedir.

Türkiye'de menstrüasyon döneminde hijyenik ürünlere erişemediği için devamsızlık yapan öğrenci sayısına ilişkin spesifik bir araştırma olmasa da, Türkiye'nin Avrupa'da en fazla asgari ücretle çalışan oranına sahip ülke olduğu, 20 milyona yakın insanın ise açlık sınırının altında yaşadığı düşünüldüğünde konunun binlerce öğrenciyi ilgilendirdiği açıkça görülecektir.

Tüm bu nedenlerle ortaokul, lise ve önlisans/lisans düzeyinde öğretime devam eden kız çocuklarına ve kadınlara menstrüasyon dönemine yönelik hijyenik ürünlerin ücretsiz sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 – Ortaokula, ortaöğretime ve önlisans/lisans düzeyinde öğretime devam eden kız çocuklarına ve kadınlara menstrüasyon dönemine yönelik hijyenik ürünlerin ücretsiz sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

SAĞLIK HİZMETLERİ TEMEL KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 18- Ortaokula, ortaöğretime ve önlisans/lisans düzeyinde öğretime devam eden kız çocuklarına ve kadınlara, menstrüasyon dönemine yönelik hijyenik ürünler ücretsiz olarak sağlanır. Bu amaçla her yıl Sağlık Bakanlığı bütçesinden gerekli miktarda ödenek ayrılır.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

